

Veliki list i veliki ljudi

Matica hrvatska slavi 150. obljetnicu *Vienca* i 25. godišnjicu obnovljenoga *Vijenca*, jedinstvenih hrvatskih novina za kulturu, umjetnost i znanost, koji njeguje sadržajnu i stilsku ljepotu autorskog izričaja, a elektronička inačica dovodi ga u svaki hrvatski dom

Slavna tradicija Matičina *Vienca*, pokrenutog 1869., obnovljena je na Božić 1993. u obliku dvotjednika za kulturu *Vijenca* koji prati sva umjetnička i kulturna područja, kao i značajne društvene i znanstvene teme. Slijedom tih činjenica *Vijenac* ove godine nizom priredbi obilježava stoljeće i pol kulturnog djelovanja pa je Matica hrvatska kao njegov nakladnik održala 7. studenoga središnju svečanu proslavu toga visokog jubileja u nazočnosti mnoštva uglednika iz javnoga života u Glazbenome zavodu Hrvatske u Zagrebu kao znak zahvalnosti generacijama matičara koji su u različitim (ne)vremenima izgrađivali hrvatsku kulturu i naciju. Obnovljeni *Vijenac* uređivali su istaknuti intelektualci kao što su Slobodan Prosperov Novak (1993. – 1995.), Boris Maruna (1995. – 1997.), Andrea Zlata (1997. – 1999.), Mladen Kuzmanović (1999. – 2001.), Ivica Matičević (2001. – 2008.), Mate Maras (2008. – 2009.), Andrija Tunjić (2009.), Luka Šeput (2009. – 2017.), a kojega je prije dvije godine naslijedio jedan od najmlađih urednika Goran Galić, čija je urednička ekipa otvorila i rubriku za *Hrvate izvan domovine*. Podsjetimo, nakon okruglog stola *Položaj kulture u medijima*, impresivne listopadske *Izložbe Vienca* (1869. – 1903.) u Knjižnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, velikoga stručno-znanstvenog skupa o *Vienca*, došlo je vrijeme za središnji program proslave – svečanu akademiju u HGZ-u koja se odvijala baš uoči rođendana njegova najvećega urednika Augusta Šenoe (14. studenoga 1838. – 13. prosinca 1881.), koji je *Vienac* uređivao u zlatno doba njegove povijesti od 1874. do svoje smrti 1881. Šenoina pretplatnička mreža uz domaću čitalačku publiku imala je čitatelje diljem Europe, ali i jednog u Brazilu u Klubu Dalmacija.

Od 1869. do 2019. čitateljska publika *Vienca* i *Vijenca* prošla je više proljeća naroda i (r)evolucija, više država i režima. Riječju, od Gutenbergove galaksije do globalnoga sela u kojemu hrvatsko društvo u sklopu europske obitelji naroda doživljava neviđen napredak. Tome nedvojbeno pridonosi digitalno izdanje *Vijenca* od 1999., koje u elektroničkoj inačici sasvim besplatno na Internetu mogu iz udobnosti svoga doma čitati i mnogobrojni građani hrvatskih korijena s udaljenih meridijana, čija kultura čitanja na više jezika uz dobro znanje nasljednoga hrvatskog jezika zadivljuje. Njih, te čitatelje hrvatskoga kulturnog tiska iz svijeta i mene osobno, u *Vijencu* najviše impresionira pomalo starinska zaljubljenost u Hrvatsku, koja se rijetko osjeća u ostalim modernim hrvatskim medijima – koji kao da se trude objavljivati sadržaje koji ocrnjuju našu naciju.

Piše: Vesna Kukavica

Ovaj Matičin dvotjednik na hrvatskoj medijskoj sceni kao veliki list s tradicijom od stoljeća i pol okuplja ugledne autorske osobnosti i utjecajna urednička imena među kojima je devedesetih bio i spomenuti znameniti pjesnik, esejist i prevoditelj te višegodišnji ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Boris Maruna, koji se vratio iz trodesetljetnog egzila u domovinu uoči prvih višestranačkih parlamentarnih izbora nakon pada Berlinskoga zida. Priča s Maticom hrvat-

skom, nakladnikom *Vijenca*, ima logičnu europsku uljudbenu nisku od prvoga predsjednika Matice u vrijeme prvoga proljeća europskih naroda sredinom 19. stoljeća, grofa Janka Draškovića, do naših dragih profesora Bratulića, Damjanovića i aktualnoga Stipe Botice, nakon Gotovčeve i Zidićeve epohe. Matica hrvatska, uz svoj slavljenički dvotjednik *Vijenac*, ima i *Hrvatsku reviju*, časopis za književnost, umjetnost i kulturu življenja u trećem tečaju, te književni i znanstveni časopis *Kolo*. *Vijenac* prelistajte na poveznici:

<http://www.matica.hr/vijenac/>.

Sažeto, *Vijenac* je posljednjih četvrt stoljeća postao simbol naše kulture i umjetnosti, stvorivši čarobnu riznicu novinarstva kakvo danas u Hrvatskoj više gotovo da i ne postoji. *Vijenac* je ozbiljan i snažan skupni projekt, koji su u jednakoj mjeri gradili nakladnik, urednici, kao i novinari, te publika koja ga čita. Urednici, suradnici i čitatelji u njemu osjećaju svoj list, poruku koju razumiju i koja ih udružuje u propitivanju vremena u kojem živimo. Unatoč svim unutarnjim i vanjskim izazovima na vremenskoj okomici od 150 godina, *Vijenac* je uistinu ostao središnji kulturni list. *Vijenac* danas predstavlja jedine rubricirane novine u kojima ćete pronaći primjere članaka sa zavidnom analitičkom obradom aktualne kulturne tematike. Sjetimo se samo teksta *Umjetnost hrvatskoga trijumfa* Tomislava Šovagovića uz srebro hrvatske nogometne reprezentacije na SNP-u u Rusiji (*Vijenac*, br. 638); članka *Oslobađajuća presuda – kraj Domovinskoga rata* Igora Zidića (*Vijenac*, br. 489). Iz broja u broj u *Vijencu* se pojavi pedesetak osoba, odnosno više od 1.200 ljudi godišnje koji su vidljivi na kulturnoj sceni, a opisuju ih vrsni publicisti na dvjestotinjak kartica teksta. List je postao prepoznatljiv i po formi intervjua s ličnostima našega vremena kao što je, primjerice, intervju s čileanskim pjesnikom Andrésom Moralesom Milohničem (*Vijenac*, br. 470). ■

ENG In the homeland Matrix Croatica is celebrating the 150th anniversary of *Vijenac*, a society, culture, arts and science magazine active from 1869 that continues to nurture writers and writing of refined language and style, and continues to not disregard the creative contributions of ethnic Croats worldwide. The digitalised 21st century issues are available free of charge on the Internet.